

Nr 35–36, czerwiec 2007 r. STOWARZYSZENIE OŚWIATOWE SYCYNA

Dni Jana Kochanowskiego – Ogólnopolskie Dni Literatury

Dni Sycyny – 17 czerwca 2007 r. (niedziela)

- 11.00 Rejestracja uczestników biegu przełajowego (PSP)
- 13.00 Bieg przełajowy "Wokół gniazda ojczystego Jana Kochanowskiego"
- 13.30 "Od Jana Kochanowskiego do Bolesława Leśmiana inspiracje projektu Leader+" seminarium M. Olifirowicz, J. Madejski (PSP)
- 14.45 Ogłoszenie wyników biegu wręczenie nagród
- 15.00 Zbiorowy portret mieszkańców Sycyny (pomnik oraz na fundamentach domu Jana Kochanowskiego) – Jerzy Madejski
- 15.15 Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zielonka
- 15.40 **ISKIERKI** grupa dziecięca PSP Sycyna
- 16.00 Oficjalne otwarcie festynu
- 16.30 Kabaret MASZTALSCY
- 17.30 Chór SYCYNA
- 18.00 Barbara TARGOSZ-DROŹDZIEŃSKA recital
- 19.00 ELZA i CYGAŃSKIE GWIAZDY
- 20.00 LUNATIC zabawa plenerowa
- 22.00 Pokaz sztucznych ogni

Czarnoleskie Spotkania Sobótkowe, Czarnolas

23.06.2007 r. (sobota) – Muzeum Jana Kochanowskiego

- 15.00 X Czarnoleski Marsz po Zdrowie
- 17.00 Rozstrzygnięcie XVI Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego:
 - "O Dzban Czarnoleskiego Miodu"
 - Wręczenie nagród im. Jana Kochanowskiego
 - Prezentacja wierszy nagrodzonych w Konkursie
- 18.00 "Pociąg do Czarnolasu" M. Gorzeń, J. Kowalczewski, B. Czerski
- 18.30 "Wianki" Zespół Ludowy Pawłowianki

Scena obok Parku

- 19.15 Zespół Koła Gospodyń "Gozdowianki" z Gozdu
- 19.40 Kabaret Zespołu Szkół Drzewnych w Garbatce
- 20.00 **Zespół Ludowy "Sobótka"** z Czarnolasu
- 20.30 Kabaret RAK
- 21.30 Irena JAROCKA
- 22.30 Inscenizacja Nocy Sobótkowej Zespół Pieśni i Tańca "Powiśle"
- 23.10 **ROMA** Don Wasyl
- 00.01 Pokaz sztucznych ogni
- 00.30 LUNATIC zabawa plenerowa

XXVIII Imieniny Pana Jana, Zwoleń

22.06.2007 (piątek)

- "Janowi Kochanowskiemu My współcześni" 20.30 Galeria Fotografii i Plastyki Domu Kultury,
 - Otwarcie poplenerowej wystawy "Ziemia Jana Kochanowskiego w fotografii"
- 21.30 Park, pomnik Jana Kochanowskiego:
 - Poezja Jana Kochanowskiego grupa recytatorska DK w Zwoleniu;
 - Katarzyny Jamróz z zespołem

24.06.2007 (niedziela)

- 15.00 Muzeum Regionalne w Zwoleniu otwarcie wystawy
 - "Jan Kochanowski w sztuce ludowej"
- 15.45 Korowód Imieninowy do kaplicy Kochanowskich w Kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego

KONCERT GALOWY - Stadion MKS Zwolenianka

- 17.00 Miejska Orkiestra Dęta ze Zwolenia musztra paradna, Hejnał Miasta Zwolenia
- 17.15 Oficjalne otwarcie koncertu galowego Bogusława Jaworska Burmistrza Zwolenia
- 17.25 Wręczenie nagród w konkursie wiedzy o Janie Kochanowskim
- 17.40 Montaż słowno-muzyczny Zespół Szkół Licealnych im. Jana Kochanowskiego w Zwoleniu
- 18.00 Wręczenie medali pamiątkowych "Zasłużony dla Ziemi Zwoleńskiej"
- 18.15 **Program artystyczny** Publiczne Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Zwoleniu
- 18.35 **ROCKSTEEP** Dom Kultury w Zwoleniu
- 18.50 Wręczenie nagród laureatom Mazowieckiego Konkursu Literackiego na fraszkę "O statuetkę Jana Kochanowskiego"
- 19.20 **GOTARDOWIE** i Kapela Ludowa
- 19.40 Gala wręczenia statuetki Jana Kochanowskiego i podziękowań za wspieranie inicjatyw kulturalnych w naszym mieście
- 20.00 Kabaret PIRANIA
- 21.00 BUDKA SUFLERA
- 22.30 Pokaz sztucznych ogni

Służmy poczciwej sprawie...

Uchwałą Zarządu Stowarzyszenia Oświatowego SYCYNA zostały przyznane wyróżnienia za wkład w duchowe odrodzenie Sycyny, ojcowizny Jana Kochanowskiego. W tym roku dyplomami "Służmy poczciwej sprawie" zostali uhonorowani: **Emilia Jaskólska** – rozliczenia ekonomiczne SO SYCYNA, Hanna Pyrka – dyrektor PSP w Baryczy, Henryk Chołuj – inspektor edukacji, kultury i sportu w Starostwie Powiatowym, Waldemar Urbański – członek Zarządu Powiatu i Włodzimierz Kabus – Zastępca Burmistrza Zwolenia.

Stypendia oświatowe 2007

Stypendia oświatowe Stowarzyszenia Oświatowego Sycyna w 2007 r. zgodnie z rekomendacjami nauczycieli szkół otrzymują: Magdalena STĘ-PIEŃ, klasa 6 Publicznej Szkoły Podstawowej w Sycynie, wychowawca: mgr Lucyna Bieńkowska, dyrektor: mgr Małgorzata Zyzek. Paulina BU-RZYŃSKA, klasa 5 Publicznej Szkoły Podstawowej im. Kapitana Pilota Tadeusza Sędzielowskiego w Baryczy, wychowawca: mgr Irena Żuchowska, dyrektor: mgr Hanna Pyrka. Milena BEDNARCZYK, klasa 3A Publicznego Gimnazjum im. Majora AK Mariana Bąka w Sudole, wychowawca: mgr Andrzej Mróz, dyrektor: mgr Adam Jabłoński. Paulina MA-**ŚLAK** – Publiczne Gimnazjum Nr 5 w Radomiu, wychowawca: mgr Beata Jarzabek-Sulima, dyrektor mgr Zofia Kukla.

Łącznie to już 59 stypendiów imienia Marszałka Jana Bednarczyka, dr Stanisława Karasia, prof. Tadeusza Wujka, posła Marka Wikińskiego.

Byliśmy w Paryżu

Więcej informacji na temat naszego pobytu w stolicy Francji – s. 6.

Projekt LEADER +

LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA (Schemat I, 2005–2006)

W Polsce realizowany jest obecnie Pilotażowy Program Leader+, którego wdrażaniem zajmuje się Zespół Rozwoju Wsi Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa.

Partnerstwo mieszkańców wsi z samorządem dla rozwoju obszarów wiejskich Gminy Zwoleń – projekt Leader + w gminie Zwoleń. Zgłoszony został przez Urząd Miejski w Zwoleniu do Sektorowego Programu Operacyjnego "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006", Działanie 2,7 – Pilotażowy Program Leader+. Celem projektu było powołanie LGD jako partnerstwa publiczno--prywatnego, gremium skupiającego przedstawicieli samorządów lokalnych (starostwo, Rady Sołeckie), lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, a nawet bezrobotnych.

Ciag dalszv na str. 4-5

Opracowanie wydawnicze i druk gazety (nakład 2000 egz.) sfinansowano ze środków projektu: Dziedzictwo i Rozwój Ziemi Jana Kochanowskiego realizowanego przez Stowarzyszenie Dziedzictwo i Rozwój w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Leader+. Egzemplarz bezpłatny

50 lat Biblioteki Publicznej w Sycynie

Pierwszym bibliotekarzem pełniącym tę funkcję społecznie był Adam Kozieł. Zgromadził dość dużą własną bibliotekę, jak również otrzymał zbiory z prywatnej biblioteki Państwa Czaplińskich. W chwili otwarcia Biblioteka dysponowała księgozbiorem liczącym niespełna 200 woluminów. Kolejno w bibliotece pracowali: Barbara Krawczyń, Mieczysława Duliasz, Anna Mikulska, Halina Solnica-Cieślakowska, Renata Teresa Rakowska. Irena Stawarz od 1978 jako nauczyciel języka polskiego, rozszerzyła pracę biblioteki, organizując konkursy recytatorskie, plastyczne, wycieczki do miejsc pamięci narodowej Muzeum w Czarnolesie, Publicznej Biblioteki w Zwoleniu. Organizując wystawę prac plastycznych, skrupulatnie śledząc jubileusze i rocznice państwowe, gromadziła coraz większe grono czytelników. Od listopada 1998 roku bibliotekę prowadzi Lidia Kęmpińska. Od prawie 50 lat Biblioteka realizuje statutowe zadania, gromadzi, przechowuje i udostępnia zbiory, popularyzuje książkę i czytelnictwo. Obecnie przeprowadzana jest selekcja księgozbioru. Biblioteka musi uzupełnić literaturę rolniczą. Wystąpiły również braki w dziale literatury popularnonaukowej oraz lektur szkolnych i ich naukowo-literackich opracowań. Zarejestrowanych jest 238 czytelników. W 2006 r. zarejestrowano 12 998 wypożyczeń.

Ważną rolę spełniają lekcje biblioteczne prowadzone dla uczniów szkoły podstawowej, liczne wystawki i prezentacje książek związanych z rocznicami literackimi i okolicznościowymi, a także w ramach "Akcji cała Polska czyta dzieciom" głośne czytanie bajek oraz fragmentów prozy tema-

tycznie związanych z rocznicami. Biblioteka udostępnia również książki i materiały z "Kącika regionalnego" i "Unii Europejskiej", które w znacznym stopniu otrzymała od "Stowarzyszenia Oświatowego Sycyna".

Publiczna Biblioteka w Sycynie organizuje konkursy i imprezy czytelnicze. W celu popularyzacji książek, wspólnie z Dyrektorem Szkoły Małgorzatą Zyzek organizuje odczyty i spotkania autorskie. Biblioteka posiada również 2 komputery z dostępem do Internetu.

W okresie ferii zimowych w 2007 roku Biblioteka Publiczna w Sycynie prowadziła zajęcia z dziećmi, które w większości nie wyjechały na ferie. Program zajęć opracowały: Lidia Kęmpińska i Marlena Kramek. Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia "Malowanie na szkle".

Kontynuowana była akcja głośnego czytania "CAŁA POLSKA CZY-TA DZIECIOM". Warto zachęcać młodych czytelników do tej niezwykle kształcącej akcji, która rozbudza zainteresowania czytelnicze.

Podczas spotkań młodzi czytelnicy mogli okazać się kunsztem kulinarnym robiąc wspólnie sałatki lub posiąść tajniki savoir-vivre, ogłady i dobrych manier.

Biblioteka ma już opracowany program spotkań na okres wakacji, który przewiduje poznawanie różnorodnych technik plastycznych (między innymi origami, rysowanie pastelami) połączone z zajęciami przy komputerze i głośnym czytaniem opowiadań i wierszyków związanych z tematem poszczególnych spotkań.

Lidia Kempińska

Jubileusz 60-lecia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Jana Kochanowskiego w Zwoleniu

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Zwoleniu 23 maja 2007 r. obchodziła uroczyście jubileusz 60-lecia działalności. Święto Biblioteki rozpoczęła uroczysta Msza św. w intencji bibliotekarzy w Kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Zwoleniu.

Dalsza część uroczystości odbyła się w lokalu MGBP w Zwoleniu. **Bogusława Jaworska** – Burmistrz Zwolenia złożyła serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności oraz owocnej pracy i sukcesów na niwie zawodowej. Pracownicy Biblioteki Publicznej w Zwoleniu oraz Filii w Sycynie, Jasieńcu Soleckim i Strykowicach otrzymali nagrody dyplomy oraz kwiaty. Na ręce **Jadwigi Siepietowskiej**, długoletniej Dyrektor Biblioteki składano życzenia i kwiaty.

Jadwiga Siepietowska – Dyrektor biblioteki, przybliżyła zebranym historię bibliotekarstwa publicznego w Zwoleniu, od czasów najdawniejszych do chwili obecnej, podkreślając zasługi swoich poprzedniczek – **Zofii Bilskiej, Natalii Krakowiak** i **Zofii Aksamitowskiej. Michał Strąk** w wystąpieniu "Dziś i jutro bibliotek" omówił obecny stan bibliotek w województwie mazowieckim, uwzględniając wzorową pracę zwoleńskiej książnicy. Był również czas na wspomnienia **Zofii Aksamitowskiej.** Wystąpił Zespół Obrzędowy ze Strykowic Górnych, który zaprezentował ciekawy montaż słowno-muzyczny o książce. Były toasty, wspaniałe potrawy i torty jubileuszowe w kształcie książki oraz bajkowych zwierzątek – krokodyla i jeża. Na wystawowym stole można było znaleźć grzyby, muchomorki, Calineczkę, Czerwonego Kapturka i Wilka.

SPRAWOZDANIE ZA 2006 r.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Oświatowego SYCYNA w 2006 r. przedstawiono i przyjęto na walnym sprawozdawczym zebraniu 24 kwietnia 2007 roku.

To już trzeci rok naszej działalności w drugiej kadencji i prawie osiem lat naszego istnienia. Za rok odbędziemy zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Doświadczeni, ale i trochę zmęczeni – z sukcesami i niepowodzeniami wypełnialiśmy misję naszego stowarzyszenia. Mamy nadzieję, że sukcesów było zdecydowanie więcej.

Dzięki naszej działalności, wydawnictwom, pozyskaniu wielu partnerów w powiecie, województwie, kraju i Europie – Sycyna stała się symbolem aktywności, informatyzacji, pielęgnowania tradycji, rozwoju małych ojczyzn, troski o dziedzictwo kulturowe. Pięknymi osiągnięciami szczyci się nasz chór. Naszym największym dorobkiem są ludzie, aktywni członkowie stowarzyszenia i dziesiątki naszych sympatyków i wspomagających.

Dziękuję grupie **Mateusza Sałbuta** za przygotowanie projektu do programu Odnowa Wsi, podobnej grupie w Jasieńcu i dyrektor **H. Pyrka** za organizację kolonii dla dzieci również z Sycyny.

Proszę o przyjęcie podziękowań za współpracę dla Zarządu i Rady Powiatu, Rady Miasta i Gminy, Burmistrzów Zwolenia, Komendy Hufca ZHP, dyrektorów szkół w Baryczy, Sydole i Sycynie, proboszcza naszej parafii, sołtysów i komendantów ochotniczych straży pożarnych.

Przypomnę tylko niektóre wydarzenia 2006 r.: siódmy już festyn Dni Sycyny, w którym uczestniczyło około trzech tysięcy ludzi.

W Serii Biblioteka Sycyńska ukazały się kolejne tomy: – "Ziemia Jana Kochanowskiego. Powiat Zwoleński" pod red. **H. Bednarczyka, B. Jaworskiej, J. Kozińskiego**, "Ziemia Stromiecka" praca zbiorowa, "615 lat. Radzanów i okolice" praca zbiorowa, "Skaryszew – dzieje, ludzie, jarmarki końskie" pod red. **W. Płowca** oraz broszury i folder Dziedzictwo i rozwój.

Kontynuowaliśmy zainicjowany w 2002 r. program Renesans – Integracja. Wiejski ośrodek wspierania aktywności społecznej kierowany przez Mariannę Gajowiak kontynuował działalność wyrównywania szans edukacyjnych poprzez stypendia oświatowe, które otrzymali kolejni uczniowie i studenci (łącznie przydzieliliśmy 55 stypendiów), prowadzimy pomoc dla lokalnych szkół, stowarzyszeń i nauczycieli. Przekazaliśmy kolejne książki. Nasz chór pod kierownictwem mgr Urszuli Bronisz po długim okresie prób ma za sobą udane koncerty, zdobył wiele nagród i wyróżnień. Dzięki pomocy Niemieckiego Związku Uniwersytetów Ludowych w grudniu przygotowano i przeprowadzono kilka spotkań, przedsięwzięć. Maria Mendyk zorganizowała grupy uczące się języka angielskiego.

W Dniach Sycyny odbył się **VII Bieg Przełajowy** zorganizowany przez zespół **Włodzimierza Kabusa** i festyn współorganizowany przy decydującym wsparciu Starostwa Powiatowego.

Współpracę międzynarodową przedstawiono na łamach gazety "Wieści Sycyny".

Prezes Zarządu prof. dr hab. Henryk Bednarczyk

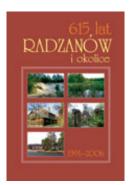
Biblioteka Sycyńska

Kolejny XXVIII tom Biblioteki Sycyńskiej ukazał się po monografiach gmin Tczów, Przyłęk, Kazanów i Policzna pod znamiennym tytułem, który symbolicznie łączy całą ziemię zwoleńską jako, jak ją nazwano w tytule, ziemię Jana Kochanowskiego. Redaktorami tomu są: Henryk Bednarczyk, Bogumiła Jaworska i Jerzy Koziński, ale opracowanie jest wynikiem pracy dość licznego zespołu autorskiego.

W monografii wiele jest historii i przeszłości ziemi zwoleńskiej, wszak to ona jest nieustannym punktem odniesienia wielu inicjatyw zwoleńskich. Wymownym rozdziałem jest zatytułowany cytatem z Kochanowskiego "A jeśli komu droga otwarta...", który dotyka doświadczeń ostatniej wojny i postaw ludzi, którzy w różnych formacjach walczyli o tę samą wolność. Ale nie brakuje też dziejów najnowszych, dzisiejszego dnia, dorobku instytucji kulturalnych, oświatowych, samorządowych. Znalazły się także rozdziały poświęcone opiece zdrowotnej, bezpieczeństwu, gospodarce. W końcowej części przedstawiono w skróconej formie poszczególne gminy, akcentując najważniejsze wydarzenia i inicjatywy społeczne, wreszcie konkretnych wyróżniających się pracą i życiem mieszkańców.

Uroczysta prezentacja monografii odbyła się 15 października 2006 roku w Zwoleniu.

"615 lat. Radzanów i okolice"

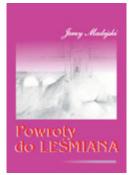
Wydanie monografii gminy Radzanów zbiegło się z obchodami 615-letniej udokumentowanej historii gminy. To kolejna po gminie Stromiec monografia Biblioteki Sycyńskiej dla Powiatu Białobrzeskiego.

Pomysł opracowania to efekt pracy także dość licznego zespołu autorskiego, pod przewodnictwem wójta gminy Radzanów **Stanisława Fatka**, który we wstępie do monografii tak uzasadnił potrzebę jej powstania: "Ponad 600-letnia udokumentowana historia gminy obfituje w ważne wydarzenia historyczno-kulturowe, które należy utrwalić w pa-

mięci mieszkańców. Z przeszłości wyrastamy, dlatego też nie wolno jej zaniedbywać, bowiem istotnym elementem kulturowym jest pamięć o przodkach i konieczność zachowania tradycji i historii".

Publikacja w zwartej i czytelnej formie przybliża historię i dzień dzisiejszy gminy, dorobek kulturalny, panoramę poszczególnych wsi, warunki geograficzne i przyrodnicze.

Prezentacja monografii odbyła się 20 sierpnia 2006 roku podczas obchodów uroczystości 615-lecia Radzanowa.

"Powroty do Leśmiana"

Autorskie dzieło Jerzego Madejskiego – dziennikarza, fotografika, miłośnika krajobrazów Iłży i liryki Bolesława Leśmiana.

Prezentowany tomik to niezbyt obszerny zbiór esejów poświęconych Leśmianowi, poszerzonych o przypisy i komentarze, także informacje biograficzne o samym poecie.

Sam autor tak komentuje swoją przygodę z Iłżą i Leśmianem: "popularyzacja związków Leśmiana z regionem iłżeckim oraz ukazywanie walorów jego twórczości to cel organizowanych od 20 lat Dni Leśmianowskich. Uczestniczyłem w nich od

początku jako komentator. Wysłuchałem wielu recytatorów, poznając niejako na nowo, znane mi już wiersze Bolesława Leśmiana w interpretacji młodych. Przekonałem się, że to nadal poezja przemawiająca do serc i do umysłów, choć odczytywana na tyle różnych sposobów".

Na końcu zbioru autor zamieścił kilka wybranych utworów Leśmiana, charakterystycznych dla tematyki prezentowanych esejów.

W przygotowaniu

"Od Kochanowskiego do Leśmiana"

Przygotowywany obecnie tom "Od Kochanowskiego do Leśmiana" inspirowany projektem Leader + Dziedzictwo i Rozwój ukazuje twórczość poetycką, pisarską i malarską najwybitniejszych twórców ziemi radomskiej, począwszy od renesansu – Jan Kochanowski do symbolizmu i Młodej Polski – Wacław Karczewski, Jacek Malczewski, Bolesław Leśmian.

Wydawnictwo ma charakter biograficzny i edukacyjny, zawiera bowiem oprócz tekstów poświęconych postaciom z kręgu literatury, wybranych utworów i reprodukcji malarskich, także omówienia i analizy materiałów źródłowych. Opracowaniu nade wszystko towarzyszy wątek małych ojczyzn – rodowodów Wielkich Ludzi.

Przewidywany termin wydania – październik 2007.

Projekt Leader +

Dok. ze str. 1

Celem partnerstwa jest uświadomienie potencjału społeczności lokalnej przez upowszechnianie informacji o: dziedzictwie kulturowym regionu, które można wykorzystać do podniesienia atrakcyjności gminy i rozwoju turystyki, inwestycjach infrastrukturalnych już poczynionych i planowanych w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej regionu (agroturystyka), możliwościach zatrudnienia poza rolnictwem. Obszarem działania jest gmina Zwoleń.

Zakres pomocy w Schemacie I obejmował:

- działania informacyjne, szkoleniowe i promocyjne związane ze stymulowaniem udziału mieszkańców i organizacji działających na obszarach wiejskich w procesie planowania strategii rozwoju;
- opracowywanie strategii rozwoju obszarów wiejskich i wsparcie techniczne procesu ich przygotowywania w szczególności analizy, ekspertyzy, wsparcie doradcze, prace studialne;
- pomoc doradczą i ekspercką związaną z tworzeniem LGD.

W trakcie realizacji projektu przeprowadzono pięć spotkań informacyjnych dla mieszkańców w 4 wsiach (Zielonka, Sycyna, Strykowice, Paciorkowa Wola) i Zwoleniu. Opracowano Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich dla gminy Zwoleń.

W Strategii zapisano:

Wizja

- Społeczeństwo wykształcone, aktywne, świadome poczucia własnej wartości, zasobne materialnie, zdrowe, zintegrowane ze swoją małą ojczyzną.
- Społeczność lokalna szanująca dziedzictwo kulturowe oraz naturalne i unikalne walory przyrodnicze.
- Konkurencyjne rolnictwo oparte o naturalne warunki gospodarowania.
- Wysoko rozwinięta gospodarka lokalna, zintegrowana z gospodarką kraju i Unii Europejskiej.

Misja

"Służmy poczciwej sprawie..." Jan Kochanowski. Piękno przyrody i bogate dziedzictwo kulturowe podstawą rozwoju doliny rzeki Zwolenki i Iłżanki.

Spotkanie informacyjne w Zielonce (powołanie LGD)

Konferencja posumowujące realizację Schematu I Leader+

Projekt Dziedzictwo i Rozwój Ziemi Jana Kochanowskiego (2007)

Schemat II

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie "Dziedzictwo i Rozwój" opracowała Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW), która uwzględnia poszerzenie obszaru działania i obejmie 6 gmin: Zwoleń, Kazanów, Tczów, Policzna, Ciepielów, Iłża. W tych gminach Stowarzyszenie Oświatowe Sycyna powołało wcześniej zespoły autorskie do przygotowania publikacji o swojej miejscowości, które w programie Leader+przejęły rolę zespołów problemowo-zadaniowych. Monografie te to nie tylko rys historyczny, ale również swoiste raporty o lokalnej społeczności i jej strategii rozwoju. Społeczna rozproszona sieć komputerowa "eSycyna" to kolejny element, który będzie wykorzystany w realizacji strategii jako narzędzie do aktywizacji społeczności lokalnych przez wymianę informacji, zdobywanie wiedzy. LGD działające na kilku gminach tworzy "mikroregion", bardziej znaczący (dostrzegalny) z punktu widzenia zasobów dziedzictwa kulturowego i rozwiązywania problemów regionalnych.

Podpisano Deklarację wsparcia partnerstwa z Gminą Zwoleń o następującej treści:

"W trosce o rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie, przekonani o potrzebie samoorganizacji i aktywizacji lokalnej społeczności w celu poprawy jakości życia w swoich gminach i miejscowościach, jesteśmy gotowi wspierać partnerstwo publiczno-prywatne powstające w wyniku realizacji przez Gminę Zwoleń projektu "Partnerstwo mieszkańców wsi z samorządem dla rozwoju obszarów wiejskich Gminy Zwoleń" w ramach Pilotażowego Programu "LEADER +" podpisali: Janusz Rzońca – Burmistrz Iłży, Artur Szewczyk – Wójt Gminy Ciepielów, Marian Karolik – Wójt Gminy Kazanów, Stanisław Pająk – Wójt Gminy Policzna, Andrzej Wolszczak – Wójt Gminy Tczów.

Mapa działania Stowarzyszenia "Dziedzictwo i Rozwój"

Utworzone w 2006 roku Stowarzyszenie "Dziedzictwo i Rozwój" podpisało umowę z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) w Warszawie w sprawie realizacji projektu pt. "Dziedzictwo i Rozwój Ziemi Jana Kochanowskiego". Projekt swym zasięgiem obejmuje gminy: Ciepielów, Iłża, Kazanów, Policzna, Tczów, Zwoleń i jest realizowany w ramach Schematu II programu LEADER+. Zaznaczyć należy, że jest to tzw. projekt miękki, który nie finansuje zadań inwestycyjnych.

Głównym celem projektu jest:

- promocja obszarów wiejskich,
- mobilizacja ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich,
- wsparcie działalności lokalnych grup działania (LGD) na rzecz realizacji "Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich", która została opracowana w ramach I etapu programu LEADER+ (2005–2006).

W zestawieniu rzeczowo-finansowym projektu ujęto 34 zadania. Najwięcej pieniędzy zaplanowano na **wykonanie dokumentacji technicznych** dla inwestycji, na które w przyszłości gminy będą ubiegały się o dotacje unijne

Na podstawie procedur zamówień publicznych są realizowane zadania:

 Projekt zagospodarowania parku w Sycynie zgodnie z posiadanym opracowaniem zagospodarowania drzewostanu i zieleni: budowa parkowego oświetlenia ulicznego, budowa alei parkowych z kostki brukowej, modernizacja małej sceny estradowej, budowa boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni, budowa placu zabaw dla dzieci.

Projekt Dziedzictwo i Rozwój Ziemi Jana Kochanowskiego (2007)

Dok. ze str. 4

- Projekt zagospodarowania terenu wokół stawu w Sycynie (na działce nr 482): budowa parkowego oświetlenia ulicznego wokół stawu, budowa alei parkowej z kostki brukowej wokół stawu, budowa fontanny na stawie oraz przejścia przez przepust.
- Projekt przebudowy stadionu w Zwoleniu: przebudowa trybun na 500 miejsc siedzących, budowa oświetlenia trybun, przebudowa ogrodzenia stadionu, zagospodarowanie terenu przy budynku klubowym z wjazdem na stadion.
 - Opracowane i planowane są projekty dla sąsiednich gmin:
- Opracowanie projektu technicznego modernizacji obiektu byłej szkoły na potrzeby społeczności lokalnej w Bartodziejach gm. Tczów wraz z zagospodarowaniem terenu.
- Projekt modernizacji budynków po szkołach w: Kroczowie, Osuchowie i Ostrownicy na potrzeby domu ludowego oraz klubu seniora gm. Kazanów.
- Dokumentacja techniczna stadionu sportowego z szatnią i parkingiem
 gm. Kazanów.
- Opracowanie Lokalnego Planu Rewitalizacji (z badaniami, konsultacjami, ekspertyzami).
- Opracowanie systemu informacji wizualnej na terenie gm. Ciepielów.
- Opracowanie projektu technicznego "Adaptacja budynku po byłej szkole podstawowej w Łaziskach".
- Inwentaryzacja zabytkowych parków wiejskich w Bąkowej i Łaziskach w gminie Ciepielów.
- Opracowanie projektu rewitalizacji alei parkowych i zieleni na terenie Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie gm. Policzna.

Przewidziano również organizację imprez promocyjnych, szkoleń dla rolników, wyjazd na targi, zaplanowano wydanie publikacji oraz świadcze-

nie usług eksperckich. Do tej pory urządzono biuro stowarzyszenia, które mieści się w budynku Urzędu Miejskiego w Zwoleniu. Zorganizowano razem z Mazowiecką Izbą Rolniczą szkolenie dla producentów mleka. Pokryto koszty wydania 51 numeru "Głosu Zwoleńskiego" oraz dofinansowano wydanie 45 numeru "Głosu Ziemi Zwoleńskiej".

Stowarzyszenie będzie współorganizatorem i dofinansuje: "Dni Sycyny", "Spotkania Sobótkowe w Czarnolesie", "Imieniny Pana Jana".

Tak więc wszystkie samorządy gminne uczestniczące w projekcie otrzymają wsparcie finansowe.

Podkreślić należy, że Stowarzyszenie "Dziedzictwo i Rozwój" jest jedyną organizacją pozarządową w byłym woj. radomskim, która otrzymała wsparcie programu LEADER+. Świadczy to o dużej aktywności społeczności lokalnych, dobrym przygotowaniu wniosku, jak i wykazanym dorobku Stowarzyszenia Oświatowego Sycyna. To oznacza również solidne wykonywanie zadań Schematu I realizowanego przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oddział w Radomiu wspólnie ze Stowarzyszeniem Oświatowym Sycyna. Opracowanie wniosku przez Piotra Wajsa w Urzędzie Miasta i jego powodzenie to sprawa wykazanej odwagi byłego burmistrza Zbigniewa Buczmy, Rady Gminy jak i determinacji nowej Burmistrz – Bogusławy Jaworskiej w realizacji partnerstwa samorządów już w Schemacie II w 2007 roku. Opracowanie wyżej wymienionych projektów stwarza podstawy do znacznie większego dofinansowania i ich realizacji w latach 2008–2013. Miejmy nadzieję, że stowarzyszenie sprosta tej roli dla dobra nas wszystkich.

Publikacje o projekcie:

- Dziedzictwo i Rozwój (broszura 2006 r.)
- Dziedzictwo i Rozwój (folder 2006 r.)
- Edukacja Ustawiczna Dorosłych Polish Journal of Continuing Education 1/2006 r.

Opracowanie: redakcja na podstawie materiałów Stowarzyszenia Dziedzictwo i Rozwój, publikacji projektu

DZIEDZICTWO I ROZWÓJ

Stowarzyszenie Dziedzictwo i Rozwój zostało powołane w 2006 r. jako jeden z warunków zadań schematu I projektu Leader+. Działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych. **Stowarzyszenie** realizuje swoje cele poprzez:

- organizowanie i finansowanie przedsięwzięć o charakterze informacyjnym, szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów, imprez kulturalnych, takich jak festiwale, targi, pokazy i wystawy, służących promocji regionu i jego tożsamości kulturowej prowadzi działalność wydawniczą,
- prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych związanych z realizacją ZSROW,
- współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celem Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym i prowadzenie innych działań przewidzianych dla Lokalnych Grup Działania,
- Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poź. 855 z późn. zm.) oraz Statutu,
- Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą. Dochód z działalności gospodarczej służy realizacji celów statutowych stowarzyszenia i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Zarząd Stowarzyszenia "Dziedzictwo i Rozwój" i reprezentowane organizacje: Zbigniew Buczma – os. fizyczna; Henryk Bednarczyk – Stowarzyszenie Oświatowe "SYCYNA"; Bogusława Janina Jaworska – Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie i Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych; Natalia Anna Wieczerzyńska – Towarzystwo Miłośników Miasta Zwolenia im. Jana Kochanowskiego; Hanna Pyrka – os. fizyczna; Irena Grela – os. fizyczna; Andrzej Chołuj – rolnik, Członek Spółdzielni Mleczarskiej "ROLMLECZ"; Grzegorz Stawarz – Związek Nauczycielstwa Polskiego; Stanisław Bartosiewicz – właściciel Zakładu Usługowo-Produkcyjno-Handlowego, Towarzystwo Przyjaciół Czarnolasu.

Adres: Stowarzyszenie "Dziedzictwo i Rozwój" z siedzibą w Zwoleniu, Plac Kochanowskiego 1; 26-700 Zwoleń; tel. (048) 676 2029, e-mail: zbigniewbuczma@ppp.pl, www.dir.ppp.pl.

PODBOREK w hołdzie rozstrzelanym

W odwecie za okazywanie pomocy partyzantom, hitlerowcy zamordowali w 1943 roku we wsi Podborek siedmioosobową **rodzinę Kowalczy-ków**, w tym dwoje małych dzieci, paląc wszystkich żywcem w zamkniętym

domu. Rozstrzelano też trzy inne osoby związane z ruchem partyzanckim.

Miejsce męczeńskiej śmierci mieszkańców wsi upamiętnia pomnik zlokalizowany na skraju lasu, którym opiekują się na co dzień uczniowie z Publicznej Szkoły Podstawowej im. kpt. pil. Tadeusza Sędzielowskiego w Baryczy.

10 czerwca 2007 roku odbyły się uroczystości rocznicowe.

Po mszy uczniowie z Pu-

Przed grobem ks. Prospera Malinowskiego na cmentarzu parafialnym w Jasieńcu Soleckim (fot. ks. J. Brendel)

blicznej Szkoły Podstawowej w Baryczy zaprezentowali montaż słownomuzyczny o tematyce patriotycznej przygotowany pod kierunkiem: **Beaty Wieczerzyńskiej** i **Ireny Żuchowskiej**. Następnie wszyscy udali się na miejscowy cmentarz, gdzie zapalono znicz na grobie **ks. Prospera Malinowskiego** – pierwszego proboszcza jasienieckiej parafii, zaangażowanego w konspirację, wspierającego ruch oporu.

Przy Pomniku Pomordowanych we wsi Podborek okolicznościowe mowy i wspomnienia wygłosili: Wacław Guzek, Stanisław Kopciński i Tadeusz Szymański. Następnie środowiska kombatanckie, przedstawiciele lokalnych władz i szkoły złożyli wiązanki. Starostwo Powiatowe reprezentowali: Jerzy Koziński – starosta, Waldemar Urbański i Henryk Chołuj. W imieniu Urzędu Miejskiego kwiaty złożył Jan Nowakowski – sekretarz. Szkołę Podstawową w Baryczy reprezentowali: Hanna Pyrka – dyrektor, Alicja Kajdan i Krzysztof Śmietanka.

Organizatorzy uroczystości i goście zostali zaproszeni na grochówkę do szkoły w Baryczy, gdzie można było posłuchać wspomnień ludzi, którym los zgotował wojenną gehennę. Uroczystość została zorganizowana dzięki staraniom Mieczysława Stępnia i Bolesława Skowrońskiego, Koła Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Środowiska Byłych Żołnierzy Armii Ludowej w Zwoleniu.

Krzysztof Śmietanka

Sycyna w Paryżu

W dniach 29.04.—04.05.2007 r. członkowie Stowarzyszenia Oświatowego i Koła Gospodyń Wiejskich w Sycynie łącznie ze wspomagającymi nas przyjaciółmi ze Zwolenia i Radomia wzięli udział w wycieczce do Paryża. Do stolicy Francji dotarliśmy po ok. 28 godzinach jazdy. W pierwszym dniu pobytu przejechaliśmy metrem do centrum miasta. Zwiedziliśmy Ogrody Luxemburskie, Dzielnicę Łacińską: najstarszą uczelnię – Sorbonę, Panteon – miejsce spoczynku m.in. Marii Skłodowskiej-Curie, Victora Hugo. Bulwarem St. Michele przeszliśmy do Centrum Pompidou, hotelu de Ville – siedziby administracji miasta oraz zwiedziliśmy średniowieczną katedrę Notre Dame.

Trzeci dzień wycieczki, to wjazd na Wieżę Eiffla – symbol Paryża, mierzącą 320 m wysokości, wzniesioną w 1889 r. z okazji Wystawy Światowej, skąd mogliśmy podziwiać panoramę miasta. Kolejna atrakcja – rejs statkiem po Sekwanie. Następnie pojechaliśmy na Montmartre, gdzie zwiedzaliśmy Bazylikę Sacre Coeur i spacerowaliśmy po wąskich uliczkach przy placu du Terne, jednym z najbardziej malowniczych zakątków, gdzie wśród ulicznych malarzy, małych sklepików i zatłoczonych kawiarenek, czuć atmosferę starego Paryża. Wieczorem mogliśmy podziwiać miasto nocą z 56. piętra Wieży Montparnasse.

Czwarty dzień to zwiedzanie jednego z najwspanialszych muzeów świata Luwru, gdzie podziwialiśmy dzieła takich artystów, jak: Leonardo da Vinci, Rubens, Delacroix. Po południu odwiedziliśmy La Defence – nowoczesną dzielnicę XXI wieku. Ostatni dzień wycieczki spędzili-

śmy w centrum miasta. Na placu Charlesa de Gaulla wjechaliśmy na Łuk Triumfalny (symbol Francji), od którego rozciąga się promieniście 12 szerokich arterii. Pobyt w Paryżu zakończył długi spacer po Chaps – Elysees i Avenue Montaigne, gdzie skupili swe sklepy najbardziej znani projektanci mody. Wieczorem wyruszyliśmy w podróż powrotną do Polski.

Paryż – marzenie wielu ludzi, dla nas okazał się realny. Jesteśmy wdzięczni, że mogliśmy tam być i wczuć się w niepowtarzalną atmosferę tego miasta tworzoną przez romantyczne zaułki, szerokie bulwary, piękne parki, świat mody, niesamowite zabytki i międzynarodowy gwar.

Małgorzata Zyzek

Od pierwszych komputerów w Sycynie do projektów europejskich

W 1999 r. S.O. Sycyna rozpoczęło starania o pozyskanie pierwszych komputerów, a w 2000 r. w szkole powstała pracownia komputerowa. To dar Niemieckiego Związku Uniwersytetów Ludowych DVV, jak również efekt dwóch grantów MGiPS na Gminne Centrum Informacji w Zwoleniu (2003 r.) i Kazanowie (2004 r.). Powstała **sieć eSycyna** (2000–2003) w powiecie zwoleńskim. W każdej z pięciu gmin zainstalowaliśmy łącznie 80 zestawów komputerowych w 51 ePunktach w 44 miejscowościach powiatu zwoleńskiego. Doświadczenia te stanowią kanwę nowych projektów europejskich.

COST (Europejski Program Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych) *Teoretyczno-empiryczne badania wpływu nowych lokalnych systemów informacji i doradztwa na rynek pracy* – którego podstawowym celem badań jest określenie wpływu nowych lokalnych systemów informowania, doradztwa zawodowego i aktywizacji zawodowej na społeczności lokalne ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych absolwentów. Wsparcie w projekcie zapewniają partnerzy Akcji: Tinbergen Institute (Holandia), University College, Dublin Institute for the Study of Social Change (Irlandia), Institut fur Hohere Studien (Austria), Institute for Social Research (Norwegia), Uppsala University (Szwecja).

Centra Kształcenia na Odległość to nowa inicjatywa Ministerstwa Edukacji Narodowej związana z zapewnieniem osobom zamieszkałym na terenach wiejskich, gdzie szczególnie odczuwalny jest brak możliwości uzupełnienia lub podwyższenia poziomu wykształcenia w formie na odległość, szczególnie na poziomie ponadgimnazjalnym oraz możliwości kształcenia w formie *on-line*, zwiększającego szansę zatrudnienia. Będziemy się starać aby Stowarzyszenie mogło pełnić funkcję takiego Centrum Kształcenia w Sycynie.

Living Memory – MEVA to kolejny program realizowany przez Instytut Techgnologii Eksploatacji – PIB w Radomiu uwzględniający doświadczenia S.O. Sycyna (programu Unii Europejskiej e-Kształcenie). Celem jest opracowanie, pilotażowe wdrożenie oraz upowszechnienie modelowego szkolenia w krajach partnerskich (Polska, Hiszpania, Szwecja), które wykorzystując innowacyjne metody i narzędzia w podejściu dydaktycznym będzie promować znajomość technologii cyfrowych wśród osób starszych.

Wizyta studyjna projektu Living Memory – MEVA

22 maja 2007 r. odbyła się wizyta studyjna w gminie Zwoleń uczestników projektu e-kształcenie "Promowanie znajomości technologii cyfrowych wśród osób starszych zamieszkujących tereny wiejskie". Dwunastoosobowa grupa odbyła warsztaty w Czarnolesie – Towarzystwo Przyjaciół Czarnolasu – Stanisław Bartosiewicz (prezes), Starostwie Powiatowym w Zwoleniu – z Jerzym Kozińskim Starostą Zwoleńskim i Bogumiłą Jaworską Burmistrzem Zwolenia oraz w Stowarzyszeniu Oświatowym Sycyna.

Uczestnicy projektu Living Memory – MEVA w Sycynie

Spotkanie w Starostwie

Spotkanie w Czarnolesie

Partnerzy w projekcie:

DIBA (Hiszpania). Departament Edukacji na terenie miasta Barcelona wspiera działaność edukacyjną poszczególnych samorządów lokalnych na terenie prowincji oraz zarządza dwoma centrami edukacji ustawicznej dla dorosłych. Pierwszy z nich – Can Batlló – centrum szkoleniowe dla dorosłych; drugi – szkoła rzemiosła. W ciągu ostatnich pięciu lat brała udział w 43 projektach.

NOVA DISTANCE (Szwecja) jest instytucją świadczącą usługi edukacyjne dla osób dorosłych, które obejmują w szczególności opracowywanie i wdrażanie systemów kształcenia i szkolenia opartych na technologiach informacyjnych. Nova Distance uczestniczy w różnorodnych projektach europejskich: Comenius, e-kształcenie, EQUAL (zarówno na szczeblu regionalnym, krajowym, jak i międzynarodowym).

SCHULUNGSZENTRUM FOHNSDORF (Austria) jest instytucją szkolenia zawodowego w Steiermark w Austrii. Oferuje elastyczne oraz innowacyjne modułowe szkolenia zawodowe, rozwiązania e-learning oraz szkolenia z zakresu umiejętności miękkich dla osób dorosłych.

Michael Samlowski w Sycynie

Stowarzyszenie od chwili powstania współpracuje z Niemieckim Związkiem Uniwersytetów Ludowych DVV za pośrednictwem Przedstawicielstwa w Polsce i prof. Ewy Przybylskiej. Gościliśmy w Sycynie delegację DVV z dr. Michaelem Samlowskim – Wicedyrektorem Instytutu Rozwoju Współpracy Międzynarodowej. M. Samlowski odwiedził Czarnolas, a w Zwoleniu spotkał się z Bogumiłą Jaworską, wybraną dzień wcześniej (27.XI.2007) na Burmistrza Zwolenia. Był obecny w ePunktach sieci eSycyna i siedzibie Stowarzyszenia Oświatowego Sycyna.

Z lewej strony: przedstawiciele S.O. Sycyna; z prawej: Delegacja Instytutu Rozwoju Współpracy Międzynarodowej Niemieckiego Związku Uniwersytetów Ludowych: prof. Ewa Przybylska i dr Michael Samlowski

Wystąpią w Sycynie 17 czerwca 2007 r.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zielonce Starej

Warsztaty Terapii Zajęciowej z Zielonki Starej, spróbują się zmierzyć z przestrzenią teatralną w plastycznym teatrze ekspresji w przedstawieniu pt.: "Między czernią a bielą", w reżyserii **Honoraty Ciecieląg i Jana Tomasza Oko**. Usłyszymy także, rozśpiewaną grupę w repertuarze radosnych wiosennych piosenek.

Iskierki

Dziecięcy zespół taneczny "ISKIERKI" działa w Publicznej Szkole Podstawowej w Sycynie od 2004 roku. Został założony i jest prowadzony przez nauczycielkę kształcenia zintegrowanego **Halinę Libiszewską**. Iskierki prezentują w swoim programie tańce narodowe, regionalne i towarzyskie. Pasja tańca wyrażona jest przez młodych artystów na licznych uroczystościach szkolnych, w powiatowym przeglądzie twórczości dziecięcej "Dzieci – Dzieciom" oraz podczas obchodów "Dni Sycyny".

Masztalscy

Kabaret Masztalskich został utworzony w latach 80. XX wieku przez redaktorów Polskiego Radia w Katowicach – **Aleksandra Trzaskę** (Masz-

talskiego) i **Jerzego Ciurloka** (Ecika). Mistrzem dla kabareciarzy jest **Stanisław Ligoń**, na którym się częściowo wzorują. Nazwa kabaretu pochodzi od nazwiska fikcyjnego górnika, bohatera szeregu popularnych anegdot, opowiadanych po śląsku w latach 70. Kabareciarze są twórcami serii książek z dowcipami wydawanych pod tytułem "Klub Masztalskiego". Łącznie Masztalscy wydali 10 książek i około 30 kaset. Masztalscy występowali również za granicą, m.in. w Niemczech, Austrii, Czechach, Słowacji, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych i Australii.

Chór Sycyna

Chór Sycyna działa od 2003 r. Występuje z akopaniamentem mgr **Urszuli Bronisz**.

Barbara Twardosz-Droździńska

Barbara Twardosz-Droździńska, absolwentka Akademii Muzycznej w klasie fortepianu. Jako pieśniarka posiadająca charakterystyczny mezzosopran od lat specjalizuje się w repertuarze rosyjskojęzycznym. Jest jedną z najlepszych w Polsce wykonawczyń ballad i romansów rosyjskich, świetnie czuje się także w utworach białoruskich i ukraińskich.

Elza i Cygańskie gwiazdy

Elza i Cygańskie Gwiazdy (fot. M. Wejman) przyciągają uwagę publiczności, swą nieokiełznaną wręcz żywiołowością tancerek i feerią barw. Niestety tylko przejazdem zawita do nas sam Don Wasyl.

Redakcja: Lidia Kęmpińska (redaktor naczelny – tel. kom. 691 738 711), Henryk Bednarczyk, Teresa Pluta, Maria Gajowiak, Tomasz Kupidura, Lucyna Bieńkowska, Jacek Pacholec, Monika Bielec.

Wydawca: Stowarzyszenie Oświatowe Sycyna – Sycyna 126a, 26-700 Zwoleń, tel./fax (048) 677-62-43 (ukazuje się od 2000 r., łącznie już 20 500 egz.)